

Ændret opgørelse af nationalregnskabet, indvirkning på restindkomstknoten

Resumé:

Det undersøges, hvorledes bruttoestindkomsten påvirkes af den ændrede opgørelse af nationalregnskabet. Dernæst betragtes de erhverv, hvor ændringen er mest markant - herunder specielt qq-erhvervet.

mns17700.wp

Nøgleord: Nationalregnskab restindkomst

Modelgruppepapirer er interne arbejdsrapporter. De konklusioner, der drages i papirerne, er ikke endelige og kan være ændret inden opstillingen af nye modelversioner. Det henstilles derfor, at der kun citeres fra modelgruppepapirerne efter aftale med Danmarks Statistik.

1. Indledning

Papiret tager udgangspunkt i de nye tilbageførte nationalregnskabsdata på ENS95-niveau for perioden 1966-1987. Formålet er at påpege eksistensen af en betydelig forskel i restindkomstknoten af BFI for perioden 1966-1987, afhængig af om den beregnes på baggrund af de nye tilbageførte nationalregnskabstal eller på baggrund af ADAMs "hjemmeproducerede" tilbageførte tal fra sommeren 1999.

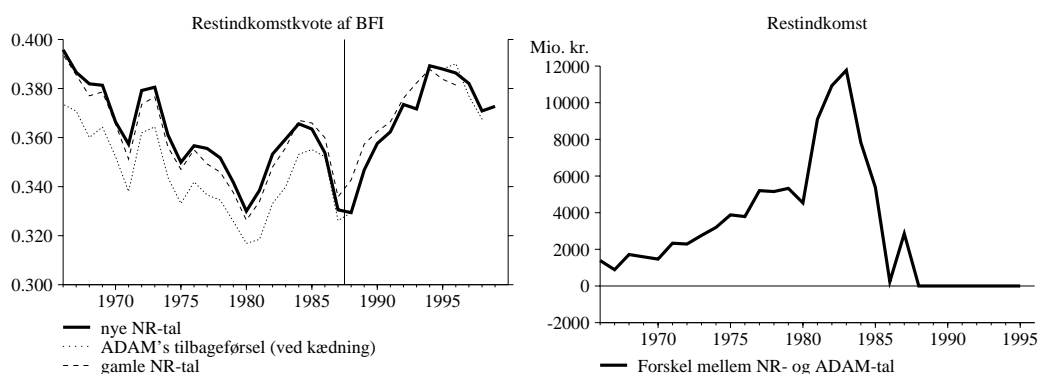
I de gamle nationalregnskabstal opdeltes i 117 delerhverv, mens man i det nye system opdeler i 130 delerhverv. For at kunne sammenligne de to tidsserier har det derfor været nødvendigt skønmæssigt at omregne ENS95-tallene til de oprindelige 117 delerhverv.

Tilbageførslen af ADAM-tallene er foretaget ved at splejse (dvs. niveauforskyde) de gamle nationalregnskabstal med de skønmæssigt omregnede ENS95-tal for de 117 delerhverv.

Vi ser i det følgende på forholdet mellem bruttorestindkomst (Y_r) og -værditilvækst (Y_f).

Figur 1 viser udviklingen i de to tidsserier (ENS95 og ADAM) og illustrerer, hvorledes der specielt i perioden 1983-1987 er en markant forskel i *udviklingen* i de to restindkomstkvoter. Det ser umiddelbart ud som om, den store niveauforskel mellem nyt og gammelt nr i 1988 blot er "aftrappet lineært" over årene 1984-86.

Figur 1

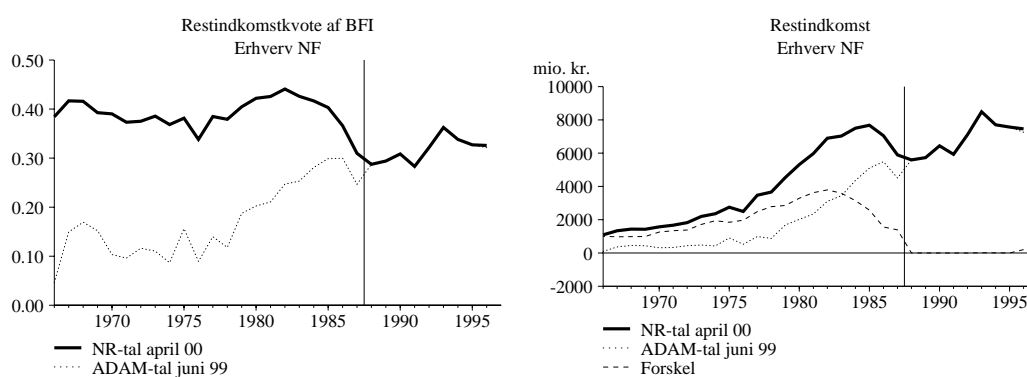

Den absolutte forskel i restindkomsten (Y_r) beløber sig i 1983 til 11,8 mia. kr., hvilket også fremgår af figuren.

2. Mulige forklaringer

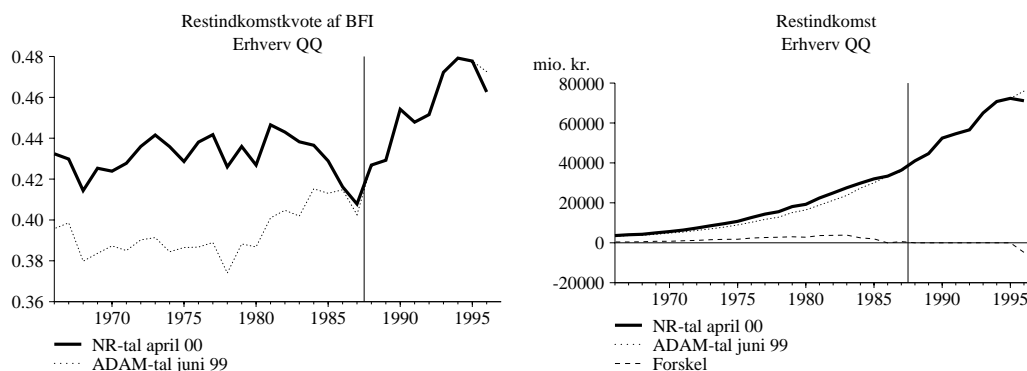
Vi vil i det følgende se nærmere på perioden 1983-1987. Ved at betragte forskellen i de to opgørelser af restindkomsten af BFI viser det sig, at særligt to erhverv skiller sig ud. For det første er der i næringsmiddelindustrien (*nf*) i perioden 1983 til 1987 årligt en forskel på mellem 1,4 og 3,6 mia. kr., jf. figur 2. Ifølge Esben Dalgaard, 23. kontor, opstår forskellen som følge af en rettelse af behandlingen af returbetalinger, og denne ændring er en vigtig del af den data- og metoderevision, der er gennemført i forbindelse med overgangen til ENS95.

Figur 2

Kategorien *andre tjenesteydende erhverv (qq)* er det andet hovederhverv, hvor forskellen mellem de to opgjorte restindkomster er markant, nærmere bestemt 3,8 mia. kr. i 1983, jf. figur 3. Vi vil i det følgende afsnit se nærmere på, hvorledes denne forskel opstår.

Figur 3

Endelig er der en række erhverv, hvor man ser større eller mindre *niveauforskelle*, formentlig forårsaget af forskelle i opgørelsesmetoderne. Disse forskelle ser imidlertid ikke i væsentlig grad ud til at kunne forklare *udviklingen* i perioden 1983-1987. Det drejer sig om:

- *energiudvinding (e)*, hvor der i 1983 er en enkeltstående afvigelse på 1,4 mia. kr.
- *olieraffinaderier (ng)*, hvor der i 1984-1987 er en årlig afvigelse på 1,0-1,3 mia. kr.
- *anden transport (qs)*, der i perioden 1983-1987 står for en nogenlunde konstant afvigelse i størrelsesorden ½ mia. kr. pr. år.
- *offentlige tjenester (o)*, hvor der er betydelige udsving i restindkomstknoten. Det kan givetvis tilskrives de nye ENS95-retningslinier, der med en ændret erhvervsgruppering ikke længere samler ikke-markedsmæssige tjenester under et. Da det nye system er rent aktivitetsbaseret, er det på erhvervsniveau ikke længere muligt at skelne mellem privat og offentlig produktion, hvilket må antages at være en oplagt fejlkilde i forbindelse med tilbageskrivningen af ADAM-tallene.

3. Andre tjenesteydende erhverv (qq)

Vi vil nu forsøge at lokalisere årsagerne til den forskellige udvikling i restindkomstkvoterne for *qq*-erhvervet. Det er især 3 delerhverv: *forretningsservice (109)*, *autoreparation (113)* og *husholdningsservice (114)*, der tegner sig for meget store afvigelser, se tabel 3.1 hvor vi også har medtaget *privat sundhedsvæsen (111)*.

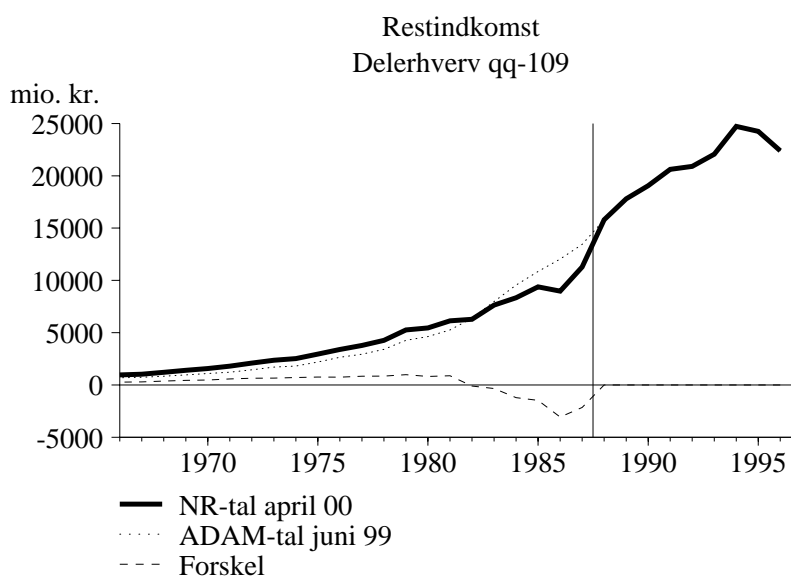
Tabel 3.1: Forskel mellem NR-tal april 00 og ADAM-tal juni 99, div. delerhverv

Mio. kr.	1983	1984	1985	1986	1987
<i>qq-109</i>	-343,5	-1.212,7	-1.472,9	-3.066,2	-2.154,0
<i>qq-111</i>	-49,4	-153,1	-218,7	-284,9	-252,8
<i>qq-113</i>	2.079,4	1.845,2	1.614,4	1.244,6	553,0
<i>qq-114</i>	877,6	980,7	893,9	1.100,0	1.449,6

Forretningsservice (109)

Indenfor delerhvervet *forretningsservice* ser vi en iøjnefaldende udvikling, som ser ud til at kunne forklare en væsentlig del af afvigelsen i det samlede *qq*-erhverv. Det fremgår af figur 4, at der ikke før 1983 har været markante afvigelser indenfor dette delerhverv, mens perioden 1983-1987 udviser ganske store afvigelser mellem de to serier, jf. tabel 3.1.

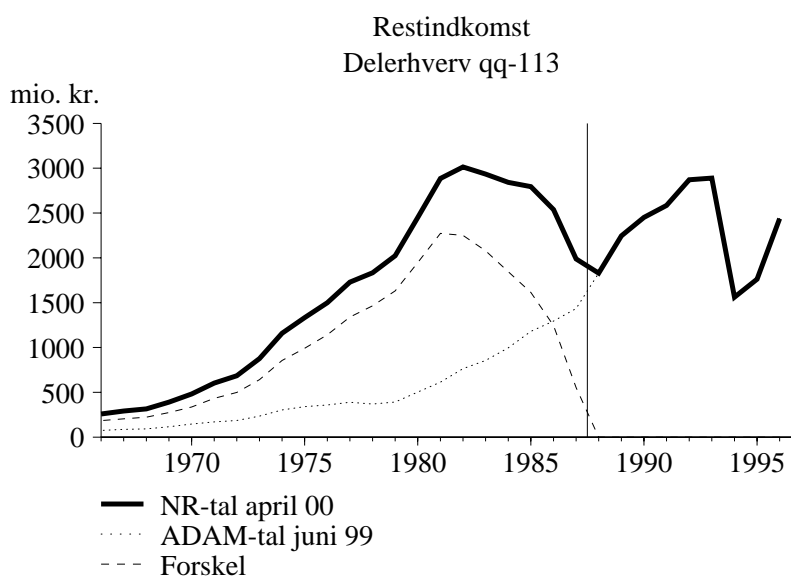
Figur 4

Autoreparation (113)

Området *autoreparation* dækker også over en interessant udvikling i perioden 1981-1987, idet der "pludselig" opstår en ganske markant niveauforskel, som ikke tidligere har vist sig, jf. figur 5.

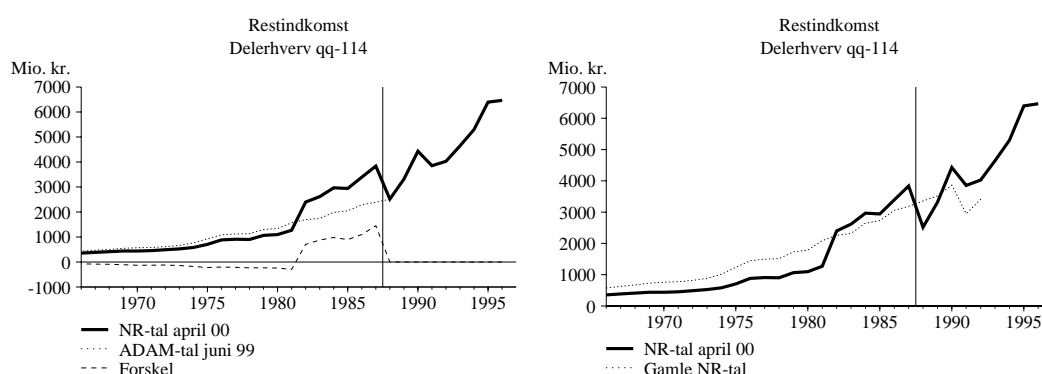
Figur 5

Husholdningsservice (114)

Der er en markant niveauforskel i perioden 1982-1987 indenfor området *husholdningsservice* og samtidig også en tendens til voksende afvigelse mellem de to serier, jf. figur 6. I dette delerhverv ser vi samtidig også en uheldig konsekvens af den valgte metode til tilbageførsel af ADAM-tallene. Udviklingen er nemlig knap så markant som tallene i tabel 3.1 antyder, idet splejsningen af ADAM-tallene grundet det store fald i nationalregnskabstallet for 1988 giver en unaturlig stor forskel på de to serier, jf. figur 6.

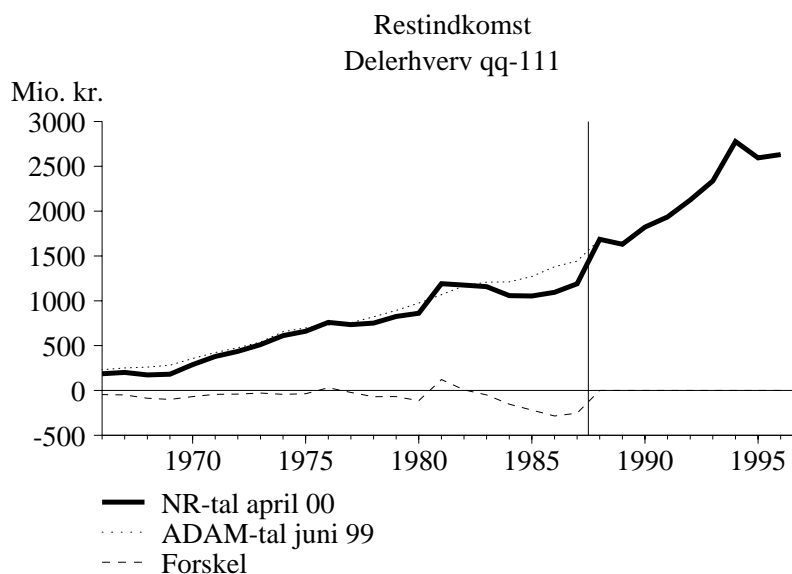
Figur 6

Mens vi for delerhvervene *forretningsservice (109)*, *autoreparation (113)* og *husholdningsservice (114)* har set uforklarede ændringer i udviklingen fra 1983 til 1987, er der for området *privat sundhedsvæsen (111)* nærmere tale om et niveauproblem, jf. figur 7, som derfor ikke umiddelbart er interessant i vores søgen efter at forklare udviklingen i det samlede qq-erhverv.

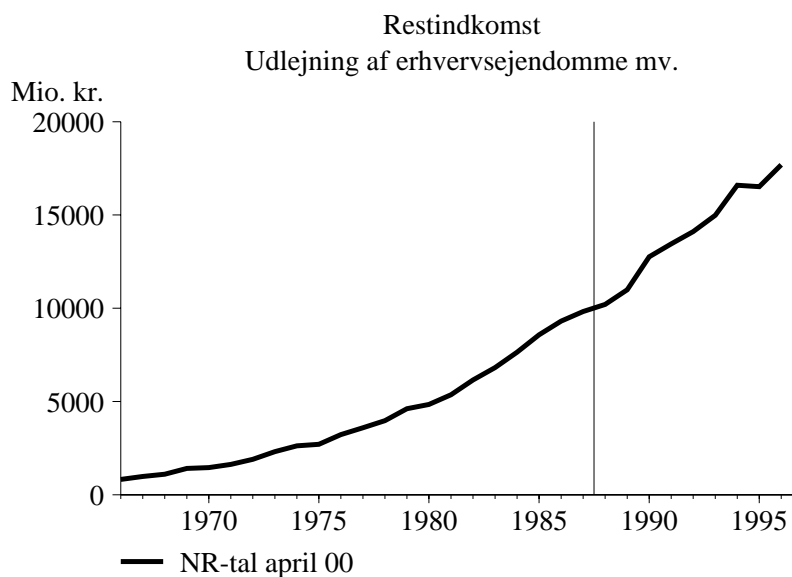
Idet "sundhedsområdet" er stærkt offentligt domineret, kan niveauproblemet formentlig tilskrives den ændrede aktivitetsbaserede erhvervsopdeling indført med ENS95, modsat den tidligere samling af al ikke-markedsmæssig produktion under et. Det er naturligt at tro, at netop denne ændring i opgørelsen af nationalregnskabet fører til væsentlige fejlskøn i forbindelse med tilbage-skrivningen af ADAM-tallene for dette område.

Figur 7

Det skal sluttelig nævnes, at ENS95 standarden også indfører et helt nyt *qq*-delerhverv, *Udlejning af erhvervsejendomme mv.* (ENS95-nr. *qq-98*), illustreret i figur 8.

Figur 8

Udviklingen er imidlertid ganske stabil over perioden 1983-1987, så det er ikke her, vi kan finde forklaringen på *qq*-erhvervets udvikling.

4. Opsummering

Af den oprindelige afvigelse på ca. 12 mia. kr. mellem ENS95- og ADAM-tallene, har vi fundet en forklaring på ca. 4. mia. kr. gemt i en ændring af opgørelsesmetoden for næringsmiddelindustrien. Tillige har vi fået lokaliseret hovedparten af endnu en afvigelse på ca. 4 mia. kr. gemt i *qq*-erhvervet, primært i delerhvervene *forretningsservice*, *autoreparation* og *husholdnings-service*.

Størsteparten af den resterende del af de 12 mia. kr. er gemt i energisektoren, jf. afsnit 2, som vi ikke har interesseret os nærmere for. Som anført indledningsvis er ADAM-tallene skønsmæssigt omregnet fra den nye erhvervsinddeling med 130 erhverv til den gamle inddeling med 117 erhverv, og det er ganske oplagt, at dette skøn også er en sikker fejlkilde – omend den på ingen måde kan forklare afvigelser i den størrelsesorden, vi har konstateret ovenfor.

Vi står derfor med en række mulige – i princippet uafhængige – delforklaringer, der alle sammen trækker restindkomstknoten i samme retning i årene 1984-87; men dette sammentræf udgør alligevel ikke en tilstrækkelig forklaring på det voldsomme fald i restindkomstknoten i nyt nr i denne periode (relativt til gammelt nr). Vi må derfor siges fortsat at være mystificerede, omend på et højere niveau.